

ทำนองสารภัญญูในพื้นที่ภาคอีสาน (THE MELODY OF THE SARAPAN IN NORTHEAST AREA)

ว่าที่ร.ต. อวิรุทธ์ โทท่า 4736114 MSMS/M

ศศ.ม. (ดนตรี)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์ กศ.บ., กศ.ม., ศศ.ม., อนรรฆ จรรย์ยานนท์ ค.บ., M.M.,
อานันท์ นาคคง สป.บ., M.Phil.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการร้องสารภัญญูในขนบนิยมของชาวอีสาน และลักษณะเฉพาะทางดนตรีของสารภัญญู โดยใช้กระบวนการและวิธีการศึกษาทางด้านมานุษยดนตรีวิทยา เป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพ จากคณะสารภัญญู 9 คณะ ใน 3 จังหวัด และสรุปผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า

1) การร้องสารภัญญูในขนบนิยมของชาวอีสาน: การร้องสารภัญญูมีต้นกำเนิดมาจากการสวดมนต์ของพระสงฆ์ ไม่ทราบได้ว่าใครเป็นผู้เริ่มร้องก่อน โดยพระสงฆ์เป็นผู้สอนให้ฆราวาสร้อง ต่อมาจึงร้องกันอย่างแพร่หลายและนิยมจัดประกวดแข่งขันกัน มีการร้องในช่วงเช้าพรรษาในประเพณีทอดเทียนพรรษา, บุญข้าวประดับดิน, บุญข้าวสาก, บุญออกพรรษา และงานบุญทั่วไปที่ไม่ได้อยู่ในช่วงเช้าพรรษา การร้องสารภัญญูเป็นสัญญาณบอกเวลาว่าถึงช่วงเช้าพรรษาแล้วทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน เป็นศูนย์รวมทางจิตใจของชาวบ้านที่จะร่วมกันปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรม และทำให้สตรีมีบทบาทเป็นผู้นำในการร้องสารภัญญูเพื่อที่จะกล่อมเกลาคิดใจของคน ในชุมชนให้รู้สึกถึงการทำความดีเว้นทำชั่ว การร้องสารภัญญูมีขั้นตอนในการร้องที่เป็นแบบแผน และมีการถ่ายทอดสู่รุ่นต่อไปด้วยวิธีการถ่ายทอดแบบมุขปาฐะ ส่วนใหญ่ทำการร้องในวัด มีการแต่งกายที่เป็นแบบเดียวกันทั้งคณะ เสื้อผ้ามีสีล้วนมากขึ้น และมีการประดับตกแต่งร่างกายคล้ายกับนางเอกในคณะหมอลำ การร้องสารภัญญูมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในด้านการแต่งกาย การประพันธ์เนื้อร้องทำนอง ขั้นตอนการร้องที่เป็นระเบียบแบบแผนมากขึ้น และมีการส่งเสริมให้ประกวดแข่งขันกันมากยิ่งขึ้นทำให้สารภัญญูยังอยู่ในขนบนิยมของชาวอีสานต่อไป

2) การศึกษาได้เลือกกลอน 6 แบบคือ กลอนบูชาพระรัตนตรัย กลอนบอกบ้าน กลอนนิทาน กลอนประเพณี กลอนเหตุการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน และกลอนลา มาใช้ในการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าทสารภัญญูใช้รูปแบบการประพันธ์ที่ใช้ฉันทลักษณ์ 2 แบบ คือแบบกาพย์ยานี 11 มีการสัมผัสที่ตรงตามแบบแผน และไม่ตรงตามแบบแผน และแบบที่เป็นภาษาบาลี ไม่มีสัมผัสแต่อย่างใด ด้านลักษณะเฉพาะทางดนตรีของสารภัญญูมีโครงสร้างรูปแบบที่พบ 3 แบบ มีการเคลื่อนทำนองเข้าสู่ระดับเสียงโครงสร้างและระดับเสียงตก มีทิศทางขึ้นลงในวลีต่างๆ 20 ลักษณะ เมื่อสังเกตจากการประพันธ์เป็นทำนองในแต่ละท่อนของบทกลอนต่างๆ แล้ว พบว่ามี 20 ลักษณะ กระสวนจังหวะที่พบมี 110 ลักษณะ และมีลักษณะที่ไม่ซ้ำกันอยู่ 52 ลักษณะ โดยความสั้นยาวของจังหวะขึ้นอยู่กับอัตราความเร็วในการร้องแต่ละคณะเป็นสำคัญ และมี 3 ลักษณะที่พบมากที่สุด ช่วงเสียงที่พบมี 9 แบบ โดยช่วงเสียงในขั้นคู่ 8 พบมากที่สุดและช่วงเสียงในขั้นคู่ 3 พบน้อยที่สุด กลุ่มเสียงที่ใช้ ในบทกลอนมีทั้งหมด 6 กลุ่มเสียงซึ่งแต่ละกลุ่มเสียงประกอบด้วยโหมดเสียงที่แตกต่างกัน

THE MELODY OF THE SARAPAN IN NORTHEAST AREA.

ACTING 2 LT AWIRUT THOTHAM 4736114 MSMS/M

M.A. (MUSIC)

THESIS ADVISORS: NARONGCHAI PIDOKRAJT. B.Ed., M.Ed., M.A., ANAK CHARANYANON. B.Ed., M.M., ANANT NARKKONG. B.F.A., M.Phil.

ABSTRACT

This research aims to study the singing tradition of Sarapan of Northeastern people and the musical characteristics of Sarapan. The study is done by Ethnomusicological methodology. This research studied nine Sarapan ensembles found in three provinces and concluded the result by descriptive analysis. The results are:

1) Sarapan singing originated from monks' prayers. The originator is unknown. Firstly, monks taught laymen to sing Sarapan which later became prosperous and contests were often held. Sarapan is often sung during Buddhist Lent in the Buddhist Lent candle offering festivals, Rice festivals, Buddhist Lent ending festivals and other religious ceremonies outside Buddhist Lent. Sarapan singing marks the time of Buddhist Lent, creates harmony in community, presents as the mental center of laymen wishing to do good deeds and encourages women to have a leading role through singing Sarapan. Sarapan singing has a formal form and is instructed to younger generations through oral teachings. Sarapan is often sung in temples. The singers are wearing uniforms with colorful costumes and ornamented like the leading lady in Morlam ensembles. Sarapan singing tends to change in aspects of costumes, composition, formality and contests.

2) The study choose song in six styles: the praising Buddhist song, Bok Ban song, song about Buddhist teachings, folklores or folk literatures, song about contemporary issues and leaving song. Sarapan uses two form of rhymes: With Garb Yanee 11 or without Garb Yanee 11 rhyme pattern and Braly-Sanskrit words. About specific musical characteristics of Sarapan, there are three formal structures. There are melodic approaches into structural pitch and melodic tail with 20 forms of pitch changes within which is found 20 aspects in each period of poems. There are 110 aspects of rhythmic patterns and 52 types unmatched with any other form. The length of rhythm is up to each ensemble with three most often found types. The interval of octave could be found most frequently and the interval of 3rd is hardly found. There are six pitches group: of three tones, four tones, five tones, six tones and seven tones. Each group differs in pitch mode.

KEY WORDS: SARAPAN SINGING. / SPECIFIC MUSICAL CHARACTERISTICS OF SARAPAN.

287 P. ISBN 974-04-7363-6